

UZASADNIENIE

I. Potrzeba i cel uchwalenia ustawy

Główne założenia ustawy

Celem projektu ustawy o stażach jest uregulowanie zasad organizacji staży oferowanych na otwartym rynku pracy w sposób zapewniający ich wysoką jakość, zgodnie z oczekiwaniami osób podejmujących staże, a także kierunkowo z projektem zalecenia UE w sprawie wzmocnionych ram jakości staży. Ustawa ma na celu zapewnienie odpowiedniego komponentu edukacyjnego i przygotowania zawodowego staży oraz ochronę praw stażystów, a także wyeliminowanie zjawiska bezpłatnych staży i zminimalizowanie ryzyka zastępowania stosunku pracy przez staż.

Projektowane rozwiązania mają charakter uniwersalny i są adresowane do wszystkich osób spełniających warunki określone w ustawie, niezależnie od wieku. Oznacza to, że z możliwości odbycia stażu będą mogły korzystać osoby młode w celu zdobycia pierwszego doświadczenia, a także osoby starsze, dla których staż może stanowić instrument ułatwiający nabycie nowych kompetencji, przekwalifikowanie lub zmianę ścieżki zawodowej, a także utrzymanie lub ponowne podjęcie aktywności zawodowej. Dla osób starszych może być to szczególnie ważne, gdyż często ich wiedza i umiejętności wymagają aktualizacji, a pracodawcom pomoże w praktyce ocenić potencjał osoby starszej. Rozwiązanie to będzie także sprzyjać podnoszeniu efektywnego wieku emerytalnego w Polsce poprzez wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, które są aktywne zawodowo.

Rozwiązania przyjęte w ustawie mają charakter horyzontalny i umożliwiają dostosowanie organizacji oraz warunków odbywania stażu do indywidualnych potrzeb stażysty, wynikających m.in. z jego doświadczenia zawodowego, kwalifikacji czy sytuacji życiowej.

Projektowana ustawa uchyli ustawę z dnia 17 lipca 2009 r. o praktykach absolwenckich (Dz. U. z 2025 r. poz. 1578). Regulowane w tej ustawie praktyki absolwenckie zostaną zastąpione stażami realizowanymi na podstawie niniejszego projektu. W konsekwencji zostanie zlikwidowana możliwość oferowania bezpłatnej praktyki absolwenckiej. Nowa ustawa uwzględni rozwiązania analogiczne do zawartych w ustawie z dnia 17 lipca 2009 r. o praktykach absolwenckich w zakresie dofinansowania z Funduszu Pracy kosztów pracy

pracodawcom przyjmujących na praktykę absolwencką nieletnich praktykantów realizujących obowiązki nauki.

Obecny stan faktyczny i prawny w dziedzinie praktyk i staży

Obowiązujące w Polsce przepisy dopuszczają bardzo różnorodne sposoby organizacji staży i praktyk. Staże i praktyki są organizowane w ramach systemu oświaty, systemu szkolnictwa wyższego (obowiązkowe praktyki zawodowe studenckie), w tzw. zawodach regulowanych (np. architekta, lekarza itd.), czy na podstawie ustawy z dnia 17 lipca 2019 r. o praktykach absolwenckich. Staże są również organizowane przez powiatowe urzędy pracy na podstawie umowy między organizatorem stażu, stażystą i starostą. Ich podstawę stanowią przepisy ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. poz. 620, z późn. zm.). Pracodawcy organizują także staże na tzw. otwartym rynku pracy, oferując stażystom zawarcie umowy cywilno-prawnej, umowy o pracę, kontraktu b2b.

Rozproszone i niejednorodne prawodawstwo w obszarze praktyk i staży skutkuje brakiem jednolitych standardów jakości staży. Jakość stażu – zarówno jeśli chodzi o jego cel czy program, jak i warunki jego odbywania – zależy może w większości przypadków jedynie od regulacji wewnętrznych oraz dobrej woli pracodawców. Status praktykantów i stażystów pozostaje często niejasny, a nadużywanie instytucji stażu może prowadzić do traktowania stażystów jako darmowej lub taniej siły roboczej i unikania zatrudnienia pracowniczego.

Monitorowanie realizacji staży i przestrzegania praw stażystów/praktykantów jest bardzo zróżnicowane w zależności od rodzaju staży i praktyk. W przypadku staży i praktyk na otwartym rynku pracy, gdzie stroną umowy oprócz organizatora stażu/praktyki jest wyłącznie stażysta/praktykant, nie ma instytucji, która bezpośrednio odpowiada za monitorowanie realizacji tego typu staży/praktyk i przestrzeganie praw ich uczestników. Nie ma także jednolitej regulacji w zakresie odpłatności staży/praktyk, w przypadku praktyk absolwenckich dopuszczalne są także praktyki bezpłatne.

Z badań przeprowadzonych w 2023 r. na zlecenie MRPiPS¹⁾ na próbie pracodawców wynika, że 30% przedsiębiorstw deklaroowało, że przynajmniej czasami przyjmowali młode osoby na

¹⁾ Źródło: Raport „Badanie aktualnego sposobu funkcjonowania różnych form nabywania doświadczenia zawodowego i umiejętności praktycznych przez absolwentów szkół i uczelni na tzw. wolnym rynku, ze szczególnym pogłębieniem problematyki praktyk absolwenckich. Funkcjonowanie praktyk absolwenckich na tzw. wolnym rynku pracy”. Badanie przeprowadzono w 2023 r. na reprezentatywnej próbie 1 000 absolwentów w wieku 18-30 lat oraz 600 pracodawców.

praktyki absolwenckie, a 36% spośród przebadanych przedsiębiorstw czasami, raczej często, często lub zawsze oferowało młodym osobom praktyki studenckie, przy czym należy zauważyć, że bardzo duża część przedsiębiorców określił „praktyki studenckie” i „praktyki absolwenckie” używa wymiennie i bardzo niewielu przedsiębiorców potrafiło prawidłowo zdefiniować praktykę absolwencką. Z badania wynika także, że ponad 1/3 pracodawców deklarujących, że oferuje praktyki, oferuje tylko bezpłatne praktyki, a kolejne niespełna 20% oferuje odpłatne praktyki tylko w przypadku niektórych ofert. Pracodawcy oferujący odpłatne praktyki w większości wypłacali wynagrodzenie poniżej 1800 zł. Około 20% osób młodych biorących udział w badaniu skorzystało z nieobowiązkowych praktyk i staży w trakcie nauki lub studiów a niespełna 18% skorzystało z tych form po zakończeniu edukacji.

Na portalu pracuj.pl w dniu 24.06.25. znajdowało się 808 ofert dla praktykantów/stażystów (i 71 734 ofert ogółem) czyli stanowią one ok. 1% wszystkich ofert. Pracodawcy najczęściej oferowali im umowę zlecenia (516 ofert), umowę o pracę (196), umowę o praktyki/staż (170), kontrakt B2B (17) i pozostałe rodzaje umów. Bardzo często pracodawca oferował kilka form umów do wyboru. Zazwyczaj kierowane były one do studentów ostatnich lat i absolwentów szkół wyższych (czasami także szkół zawodowych). Większość ofert oferujących umowę o praktyki/staż to były oferty płatne (średnio ok. 3000 brutto miesięcznie), oferty bezpłatne na tym portalu były bardzo rzadkie.

Raport „Sposoby realizacji praktyk i staży niezbędnych do uzyskania dostępu do zawodów regulowanych oraz praktyk na wolnym rynku pracy (w szczególności innych niż praktyka absolwencka) wraz z próbą oszacowania liczby stażystów/praktykantów”²⁾, wskazuje, że staże i praktyki są powszechnie postrzegane jako istotny mechanizm zdobywania doświadczenia zawodowego oraz rozwijania kompetencji praktycznych, jednak ich skuteczność jest silnie zróżnicowana i zależna od jakości realizacji. Kluczowym problemem pozostaje nierówny dostęp do staży i praktyk, wynikający między innymi z koncentracji ofert w dużych ośrodkach miejskich, ograniczonej liczby miejsc w podmiotach oferujących wysoką wartość merytoryczną oraz barier finansowych po stronie uczestników. Badania potwierdzają, że brak wynagrodzenia lub niskie świadczenia towarzyszące stażom i praktykom istotnie ograniczają udział osób z mniej uprzywilejowanych środowisk społeczno-ekonomicznych, co prowadzi do reprodukcji nierówności na rynku pracy. W raporcie wykazano również, że jakość staży i

²⁾ Raport „Sposoby realizacji praktyk i staży niezbędnych do uzyskania dostępu do zawodów regulowanych oraz praktyk na wolnym rynku pracy (w szczególności innych niż praktyka absolwencka) przygotowany na zlecenie MRPiPS przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych w 2025 r.

praktyk jest zróżnicowana, a część z nich nie spełnia funkcji edukacyjnej i rozwojowej. Do najczęściej identyfikowanych problemów należą: brak jasno określonych celów stażu lub praktyki, nieprecyzyjny zakres obowiązków, niewystarczające wsparcie ze strony opiekuna oraz wykonywanie przez uczestników zadań o charakterze pomocniczym, niezwiązanych z rozwojem kompetencji zawodowych. Badania wskazują, że w wielu przypadkach brakuje systematycznego monitoringu jakości staży i praktyk oraz mechanizmów ewaluacji efektów uczenia się. Szczególnie istotnym wnioskiem raportu jest potrzeba wzmocnienia standardów realizacji staży i praktyk. Autorzy badań podkreślają znaczenie wprowadzenia minimalnych standardów jakościowych obejmujących obowiązek opracowania programu stażu lub praktyki, zapewnienia merytorycznego opiekuna, określenia efektów uczenia się oraz umożliwienia uczestnikom uzyskania informacji zwrotnej na temat postępów i nabytych kompetencji. Wskazano również na konieczność powiązania staży i praktyk z rzeczywistymi potrzebami rynku pracy oraz strategiami rozwoju kompetencji w przedsiębiorstwach.

Kierunki przyjętych rozwiązań w projekcie ustawy

Projekt ustawy o stażach uwzględnia kierunkowo zalecenia sformułowane w projekcie wzmocnionego zalecenia Rady w sprawie ram jakości staży, opublikowanym w dniu 20 marca 2024 r. przez Komisję Europejską. Zalecenie to ma mieć zastosowanie do wszystkich stażystów, bez względu na ich status prawny i rodzaj stażu (a więc także staży, w którym nie występuje stosunek pracy). Celem proponowanych zmian w zaleceniu jest stworzenie systemu praktyk odpowiadającego współczesnym wymogom rynku pracy, z naciskiem na jakość kształcenia, ochronę praw stażystów i dostosowanie ich do standardów UE. W projekcie zaleca się m.in.:

- 1) pisemną formę umowy stażowej;
- 2) zapewnienie stażystom sprawiedliwego wynagrodzenia, biorąc pod uwagę takie elementy jak zadania i obowiązki stażysty, intensywność pracy stażysty oraz wagę komponentu edukacyjno-szkoleniowego;
- 3) zapewnienie rozsądnego czasu trwania staży, który (łącznie) nie powinien przekraczać sześciu miesięcy, z wyjątkiem przypadków, w których dłuższy czas trwania jest uzasadniony określonymi, obiektywnymi względami;
- 4) zapewnienie adekwatnej ochrony socjalnej i dostępu do ubezpieczeń społecznych;
- 5) zapewnienie przestrzegania praw i warunków pracy stażystów zgodnie z obowiązującym prawem unijnym i krajowym;

- 6) zobowiązanie organizatora stażu do wyznaczenia opiekuna stażu;
- 7) zapewnienie, we współpracy z właściwymi organami, kanałów zgłaszania przez stażystów nadużyć i złych warunków pracy oraz dostarczania informacji na temat tych kanałów;
- 8) dopilnowanie, aby organizatorzy staży uwzględniali w swoich ogłoszeniach o naborze i ogłoszeniach o stażach informacje na temat zasad i warunków stażu.

Obowiązujące zalecenie Rady z dnia 10 marca 2014 r. w sprawie ram jakości staży³⁾ dopuszcza niższe standardy jakości staży i w bardzo ograniczonym stopniu wpłynęło na poprawę jakości staży i warunków ich odbywania.

II. Omówienie szczegółowych rozwiązań przewidzianych w ustawie

Projektowana ustawa reguluje zasady odbywania stażu, prawa i obowiązki stażysty oraz organizatora stażu, a także zasady przyznania organizatorowi stażu dofinansowania kosztów stażu małoletniego stażysty.

Rozdział 1 zawiera przepisy ogólne, mające zastosowanie do wszystkich rodzajów umów o staż. W art. 1 przewiduje się, że ustawa będzie mieć zastosowanie do obywateli polskich i osób mających swobodny dostęp do polskiego rynku pracy, czyli obywateli Unii Europejskiej i obywateli państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego, obywateli państw niebędących stronami umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, którzy mogą korzystać ze swobody przepływu osób na podstawie umów zawartych przez te państwa z Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, obywateli Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, o których mowa w art. 10 ust. 1 lit. b i d Umowy o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Dz. Urz. UE L 29 z 31.01.2020, str. 7, z późn. zm.), oraz członków ich rodzin, o których mowa w art. 10 ust. 1 lit. e i f tej Umowy a także cudzoziemców, o których mowa w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o warunkach dopuszczalności powierzania pracy cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 621, z późn. zm.). Z zakresu przepisów ustawy wyłączone będą staże, staże uczniowskie, praktyki, praktyki zawodowe, praktyczna nauka zawodu albo aplikacje niezbędne do wykonywania zawodu regulowanego oraz podejmowania lub wykonywania działalności regulowanej, określone w odrębnych przepisach a także szkolenia, o których mowa w rozdziale II ust. 2 lit. a i w rozdziale

³⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A32014H0327%2801%29&qid=1756914227320>

III ust. 2 lit. a załącznika II do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2019/624 z dnia 8 lutego 2019 r. dotyczącego szczególnych przepisów w dziedzinie przeprowadzania kontroli urzędowych dotyczących produkcji mięsa oraz obszarów produkcyjnych i obszarów przejściowych w odniesieniu do żywych małży zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 (Dz. Urz. UE. L 131 z 17.05.2019, str. 1, z późn. zm.). Wyłączenie staży i praktyk będących częścią programów kształcenia formalnego wynika z faktu, iż osoby te w trakcie odbywania takiej praktyki pozostają przede wszystkim uczniami lub studentami, a odbywanie praktyk stanowi integralną część kształcenia w danym zawodzie. Praktyki te organizowane są także przy udziale strony trzeciej – szkoły lub uczelni. Ponadto, wprowadzenie dla pracodawców obowiązku wypłacania wynagrodzenia lub świadczenia pieniężnego praktykantom w ramach kształcenia formalnego mogłoby uniemożliwić ich realizację – z powodu braku miejsc odbywania praktyk – i obniżyć jakość praktycznego wykształcenia absolwentów. Staże organizowane przez powiatowe urzędy pracy dla osób bezrobotnych realizowane są z kolei w oparciu o szczegółowe przepisy zapewniające już wysoką jakość staży i spełniające standardy, które wprowadzić ma ustawa o stażach. Staże (a także praktyki i aplikacje – terminologia jest zróżnicowana, ale cel pozostaje tożsamy) warunkujące możliwość wykonywania zawodu regulowanego oraz podejmowania i wykonywania działalności regulowanej realizowane są natomiast na podstawie odrębnych przepisów szczegółowych uwzględniających specyfikę danego zawodu regulowanego. Są to między innymi przepisy dotyczące:

- 1) stażu podyplomowego, o którym mowa w art. 15–15p ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (Dz. U. z 2026 r. poz. 37, z późn. zm.);
- 2) stażu asystenckiego, o którym mowa w art. 155, art. 155ca i 155cb ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 334, z późn. zm.);
- 3) stażu asystenckiego, którym mowa w art. 181 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz. U. 2024 poz. 390 z późn. zm.),
- 4) stażu urzędniczego, o którym mowa w art. art. 3–4 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o pracownikach sądów i prokuratury (Dz. U. z 2025 r. poz. 1332);
- 5) praktyki zawodowej, o której mowa w art. 177 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1145, z późn. zm.);

- 6) praktyki zawodowej, o której mowa w art. 13 ust. 3 pkt 1 i art. 14 ustawy z dnia 25 września 2015 r. o zawodzie fizjoterapeuty (Dz. U. z 2023 r. poz. 1213, z późn. zm.) oraz stażu adaptacyjnego, o którym mowa w art. 35 ust. 10 tej ustawy;
- 7) praktyki zawodowej, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 6 i art. 21 ust. 4 ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 2117, z późn. zm.);
- 8) praktyk zawodowych, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1 i art. 12 ustawy z dnia 10 grudnia 2020 r. o zawodzie farmaceuty (Dz. U. z 2025 r. poz. 608);
- 9) stażu adaptacyjnego, o którym mowa w art. 20–22 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. z 2026 r. poz. 166);
- 10) aplikacji, o której mowa w:
 - a) dziale VII ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2024 r. poz. 1564, z późn. zm.),
 - b) rozdziale 4 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 499, z późn. zm.),
 - c) art. 266 i 267 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1170),
 - d) rozdziale 6 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych (Dz. U. z 2026 r. poz. 200),
 - e) art. 68 ust. 5 i 7 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2022 r. poz. 623, z późn. zm.),
 - f) rozdziałach 3 i 3a ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz. U. z 2022 r. poz. 217, z późn. zm.),
 - g) rozdziale 7 Działu 1 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. o notariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1001, z późn. zm.);
 - h) art. 110 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 409, z późn. zm.),
 - i) rozdziale 6 ustawy z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1458, z późn. zm.),
 - j) rozdziale 4 ustawy z dnia 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 749, z późn. zm.),
 - k) art. 7 i art. 71 ustawy z dnia z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1459, z późn. zm.),

- l) art. 43 ustawy z dnia 21 stycznia 2021 r. o służbie zagranicznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1691, z późn. zm.).

Natomiast staże na otwartym rynku pracy odbywane są na podstawie umów dwustronnych, bez udziału trzeciej strony, zapewniającej prawidłową realizację stażu.

W art. 2 zdefiniowany został m.in. staż – rozumiany jako wykonywanie zadań w celu zdobycia wiedzy, umiejętności praktycznych i doświadczenia zawodowego na podstawie umowy o staż albo umowy o staż z małoletnim stażystą.

Art. 3 zakłada, że każdy staż odbywać się będzie na podstawie umowy o staż zawieranej w formie pisemnej. Przewiduje się także, że maksymalny okres trwania stażu wynosić będzie 6 miesięcy. Zakłada się, że jest to wystarczający czas, aby stażysta nabył wiedzę i umiejętności praktyczne. Zawarcie kolejnej umowy o staż z tym samym organizatorem stażu będzie możliwe, o ile łączny okres stażu nie przekroczy okresu 6 miesięcy. Proponowany okres jest spójny z projektem wzmocnionego zalecenia Rady w sprawie ram jakości staży, opublikowanym w dniu 20 marca 2024 r. przez Komisję Europejską.

Agencja pracy tymczasowej, o której mowa w przepisach ustawy z dnia 9 lipca 2003 r. o zatrudnianiu pracowników tymczasowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 236), nie będzie mogła kierować osób na staż. Takie rozwiązanie pozwoli wyeliminować ryzyko wielokrotnego kierowania stażysty przez agencję pracy tymczasowej do kolejnych/innych pracodawców (pracodawców użytkowników) w celu zawarcia kolejnych umów o staż. Jednocześnie agencje pracy tymczasowej jako organizatorzy stażu zachowają możliwość przyjmowania stażystów na staż i zawierania z nimi umów o staż.

W art. 4 zostały określone elementy, które zawierać będzie umowa o staż, w tym rodzaj danych osobowych stażysty i organizatora stażu, datę rozpoczęcia i zakończenia stażu, program stażu, prawa i obowiązki stron umowy, wysokość wynagrodzenia, informacje o zastosowanych racjonalnych usprawnieniach oraz dostosowaniach stanowiska i miejsca odbywania stażu – w przypadku stażysty będącego osobą niepełnosprawną w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 913, 1301, 1665 i 1746 oraz z 2026 r. poz. 26) oraz inne postanowienia dotyczące stażu.

Zgodnie z art. 5 projektu, liczba stażystów, którzy będą mogli zostać przyjęci na staż przez organizatora stażu jest zależna od liczby osób zatrudnionych u tego organizatora w przeliczeniu

na pełny etat. W przypadku organizatora stażu niezatrudniającego nikogo będzie to jeden stażysta.

Zgodnie z projektem u organizatora stażu będącego pracodawcą staż mogą odbywać osoby w liczbie nieprzekraczającej liczby pracowników zatrudnionych u tego organizatora w dniu rozpoczęcia stażu przez stażystę w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy, czyli maksymalnie 1 stażysta na 1 pracownika.

W projekcie wprowadzono następujące ograniczenie liczby przyjmowanych stażystów w większych podmiotach. U organizatora stażu zatrudniającego:

- 1) więcej niż 9 pracowników, staż będą mogły odbywać osoby w liczbie nieprzekraczającej 50% zatrudnionych pracowników, tj. maksymalnie 1 stażysta na 2 pracowników,
- 2) więcej niż 49 pracowników, staż będą mogły odbywać osoby w liczbie nieprzekraczającej 25% zatrudnionych pracowników, tj. maksymalnie 1 stażysta na 4 pracowników.

Celem tego przepisu jest zapewnienie wysokiej jakości odbywanych staży. Przy znacznej liczbie stażystów może być zagrożona realizacja programu stażu, jak również nadzór opiekuna stażysty może być niewystarczający. Ważnym aspektem jest też zapewnienie bezpieczeństwa przy odbywaniu stażu.

Zgodnie z art. 6 organizator stażu nie będzie mógł żądać od stażysty posiadania wcześniejszego doświadczenia zawodowego w zawodzie, w którym odbywany będzie staż, co pozwoli na odbywanie stażu osobom nieposiadającym jeszcze żadnego doświadczenia zawodowego i utrudni zastępowanie stażystami doświadczonych pracowników. Na staż nie będzie mogła zostać także przyjęta osoba, która była zatrudniona przez danego pracodawcę, także jako pracownik młodociany w celu przygotowania zawodowego lub odbywała u niego staż, w tym staż, o którym mowa w art. 114 ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia w ciągu ostatnich 24 miesięcy. Z wyjątkiem sytuacji gdy łączny okres stażu przy zawarciu kolejnej umowy o staż z tym samym organizatorem stażu nie przekroczy okresu 6 miesięcy. Uniemożliwi to zamianę umów o pracę na umowę o staż. Co do zasady, jeżeli osoba zakończy staż powinna zostać zatrudniona na stałe, a nie odbywać kolejne staże.

Jednocześnie stażyście będącemu osobą niepełnosprawną w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych będą przysługiwały uprawnienia przewidziane w art. 15 i 17 tej ustawy.

Ponadto, dodano przepis na mocy, którego art. 23a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych będzie miał zastosowanie również do organizatora stażu, który w czasie rekrutacji na staż osoby niepełnosprawnej nie będzie pracodawcą.

Art. 7 określa elementy oraz sposób ustalania programu stażu, tak aby pozwalał na realizację celu stażu. Program stażu będzie musiał zawierać informację w zakresie wiedzy, umiejętności praktycznych i doświadczenia zawodowego przewidzianych do nabycia przez stażystę. Organizator stażu przygotowując program stażu będzie mógł uwzględnić wykształcenie oraz dotychczasową wiedzę i umiejętności stażysty oraz potrzeby i oczekiwania stażysty, a także dostosuje program stażu do indywidualnych potrzeb stażysty wynikających z jego niepełnosprawności.

Zakłada się, że organizator stażu będzie musiał wyznaczyć opiekuna stażysty, odpowiedzialnego za prawidłową realizację stażu (art. 8 projektu ustawy). W przypadku organizatora stażu będącego np. mikroprzedsiębiorcą niezatrudniającym pracowników będzie on osobiście sprawował opiekę nad stażystą.

Staż będzie mógł być realizowany także w formie zdalnej, zgodnie z przepisami Kodeksu pracy w tym zakresie.

W ogłoszeniach o naborze na staż i ogłoszeniach reklamujących staż organizator stażu będzie zobowiązany zamieścić informacje o zakresie wiedzy, umiejętnościach praktycznych i doświadczeniu zawodowym przewidzianych do nabycia przez stażystę oraz o warunkach odbywania stażu (art. 9 projektu ustawy).

Zgodnie z projektowaną ustawą organizator stażu zostanie także zobowiązany do wydania stażyście w ciągu 7 dni zaświadczenia o odbytym stażu (art. 10 projektu ustawy). Organizator poda w zaświadczeniu dane stażysty oraz swoje dane, opis zadań wykonywanych w czasie stażu i umiejętności praktycznych nabytych w tym czasie oraz datę rozpoczęcia i zakończenia stażu.

Stażysta będzie przysługiwało roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej przez organizatora stażu wskutek niewydania w terminie lub wydania niewłaściwego zaświadczenia. Odszkodowanie będzie przysługiwało w wysokości wynagrodzenia za czas pozostawania bez

pracy z tego powodu, nie dłuższy jednak niż 6 tygodni. Orzeczenie o odszkodowaniu w związku z wydaniem niewłaściwego zaświadczenia będzie stanowiło podstawę do zmiany tego zaświadczenia.

Art. 11 określa informacje, które będą zbierane na potrzeby rynku pracy przez ministra właściwego do spraw pracy. Zbierane będą informacje o liczbie stażystów, zgłoszonych do ubezpieczeń społecznych w poszczególnych kwartałach danego roku w podziale na województwa i powiaty według siedziby płatnika składek, wielkość organizatora stażu, kod rodzaju działalności organizatora według Polskiej Klasyfikacji Działalności, wiek, płeć oraz obywatelstwo stażysty, kod wykonywanego zawodu i wynagrodzenie oraz województwo i powiat według adresu zameldowania oraz adresu zamieszkania stażysty, a także informacje o dacie rozpoczęcia i zakończenia stażu.

Projekt zakłada, że staż będzie realizowany na podstawie umowy o pracę na czas określony.

Rozdział 2 zawiera przepisy dotyczące umowy o staż. Art. 12 stanowi, iż staż będzie realizowany na podstawie umowy o pracę na czas określony. Do umowy o staż będą miały zastosowanie przepisy ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, z wyłączeniem przepisów dotyczących:

- 1) zasad zawierania umów o pracę na czas określony (art. 25¹);
- 2) zwolnienia na poszukiwanie pracy (art. 37);
- 3) kompetencji pracodawcy do powierzania pracownikowi innej pracy (art. 42 § 4 i art. 81 § 3 i 4);
- 4) odprawy emerytalno-rentowej (art. 92¹) i pośmiertnej (art. 93);
- 5) podnoszenia kwalifikacji (art. 103¹– 103⁶);
- 6) urlopu bezpłatnego w celu pracy u innego pracodawcy (art. 174¹).

Jednym z kluczowych rozwiązań przewidzianych w ustawie będzie wprowadzony w art. 13 przepis dotyczący wypłaty wynagrodzenia stażyście w wysokości nie niższej niż 65% minimalnego wynagrodzenia za pracę. Wynagrodzenie będzie wypłacane miesięcznie. W przypadku stażu realizowanego w niepełnym wymiarze czasu pracy świadczenie będzie ustalane proporcjonalnie. Natomiast skrócenie czasu pracy stażysty będącego osobą niepełnosprawną w stopniu znacznym lub umiarkowanym, wynikające z art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, nie spowoduje obniżenia wysokości wynagrodzenia. Minimalne

wynagrodzenie stażysty w proponowanej powyżej wysokości będzie niższe od wynagrodzenia minimalnego⁴⁾, gdyż uwzględnia niższą intensywność pracy stażysty i niższy poziom odpowiedzialności, a także występowanie komponentu edukacyjno-szkoleniowego i jednocześnie ma zachęcać do zatrudniania stażystów na umowę o pracę.

W odniesieniu do sposobu i terminu wypłaty wynagrodzenia stażysty będą miały zastosowanie przepisy Kodeksu pracy.

Projekt zawiera także przepisy dotyczące stażu małoletniego stażysty i dofinansowanie kosztów jego stażu. Małoletni stażysta, który ukończył szkołę ponadpodstawową i realizuje obowiązek nauki poprzez uczestnictwo w stażu, będzie mógł go kontynuować aż do momentu ukończenia przez niego 18 roku życia (art. 14 projektu ustawy). Zawarcie kolejnej umowy o staż z małoletnim między małoletnim stażystą a tym samym organizatorem stażu będzie również możliwe na okres nie dłuższy niż do ukończenia przez niego 18. roku życia. Możliwa będzie realizacja stażu dla małoletniego u tego samego pracodawcy, u którego małoletni stażysta realizował przygotowanie zawodowe jako młodociany pracownik. Zaświadczenie o odbytym stażu będzie także zawierać liczbę godzin odbytego stażu w poszczególnych miesiącach.

Minimalne miesięczne świadczenie pieniężne małoletniego stażysty ustalono na poziomie 500 zł (art. 15 projektu ustawy). Do stażu małoletniego stażysty nie będą miały zastosowania przepisy Kodeksu Pracy z wyłączeniem przepisów dotyczących niedyskryminacji, maksymalnego wymiaru czasu pracy, maksymalnego limitu łącznego tygodniowego czasu pracy, minimalnego nieprzerwanego odpoczynku dobowego i tygodniowego, przerw w pracy i pory nocnej. Umowa o staż z małoletnim będzie mogła być wypowiedziana na piśmie z tygodniowym okresem wypowiedzenia.

Umowa o staż z małoletnim stażystą nie będzie mogła dotyczyć pracy szczególnie niebezpiecznej w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 237^[15] ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy oraz pracy wzbronionej młodocianym w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 204 § 1 i 3 Kodeksu Pracy. Dodatkowo w przypadku kobiet w ciąży i kobiet karmiących dziecko piersią umowa o staż z małoletnim stażystą nie będzie mogła dotyczyć prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet w ciąży i

⁴⁾ Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 września 2025 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2026 r. (Dz. U. poz. 1242) wynosi ono 4806 zł.

kobiet karmiących dziecko piersią w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 176 § 2 Kodeksu Pracy.

Organizatorowi stażu przysługiwać będzie dofinansowanie kosztów stażu ze środków Funduszu Pracy w wysokości 500 zł za każdy pełny miesiąc stażu, jeżeli staż został zrealizowany w wymiarze co najmniej 120 godzin miesięcznie (art. 16 ust. 1 projektu ustawy). Przepisy dotyczące zasad wnioskowania i wypłacania powyższego dofinansowania zastaną przeniesione z aktualnie obowiązującej ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. o praktykach absolwenckich, czyli dofinansowanie będzie przyznawane przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) właściwego ze względu na miejsce zamieszkania małoletniego stażysty, na wniosek organizatora stażu i stanowić będzie pomoc *de minimis* (art. 16 ust. 2–9 projektu ustawy).

W rozdziale 4 zawarto przepisy karne dla organizatorów stażu. Wprowadzono karę grzywny dla prowadzących lub działających w imieniu agencji pracy tymczasowej za kierowanie osób na staż w wysokości od 3 000 do 30 000 zł (art. 17 projektu ustawy). Takie rozwiązanie pozwoli wyeliminować ryzyko wielokrotnego kierowania stażysty przez agencję pracy tymczasowej do kolejnych/innych pracodawców (pracodawców użytkowników) w celu zawarcia kolejnych umów o staż. Jednocześnie agencje pracy tymczasowej jako organizatorzy stażu zachowają możliwość przyjmowania stażystów na staż i zawierania z nimi umów o staż. Zdecydowano również, że środki z tytułu orzeczonej i wyegzekwowanej kary grzywny, stanowić będą przychód Funduszu Pracy. Przewiduje się, że orzekanie w sprawach o powyższe czyny następować będzie w trybie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2025 r. poz. 860, z późn. zm.) (art. 18 projektu ustawy).

W rozdziale 5 uregulowane zostały zmiany w innych ustawach. W art. 19 dokonano zmian dostosowujących w ustawie z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1151, z późn. zm.) w art. 44b w ust. 2 w pkt 2. Na mocy tego przepisu osoba ubiegająca się o nadanie uprawnień zawodowych do wykonywania prac geodezyjnych i kartograficznych będzie mogła rozpocząć praktykę zawodową po zaliczeniu szóstego semestru studiów wyższych, na podstawie umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej lub umowy o staż, o którym mowa w ustawie o stażach.

W art. 20 dokonano zmian dostosowujących w ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2026 r. poz. 549) w art. 2 w ust. 4^[1] skreślono wyrazy „, , stażystom”.

W art. 21 dokonano zmian dostosowujących w ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 163, z późn. zm.) w art. 21 w ust. 1 pkt 148 lit c, w 23 w ust. 1, pkt 10 i 55 oraz w art. 35 w ust. 1 pkt 9 zastępując odniesienia do praktyki absolwenckiej i ustawy o praktykach absolwenckich odniesieniem do stażu z małoletnim i ustawy o stażach. W art. 21 analogiczne zmiany zaproponowano do ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (w art. 16 w ust. 1 pkt 13c i pkt 57).

W art. 23 dokonano zmiany w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 199) w art. 6 dodano przepis na mocy, którego małoletni stażysty nie podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Dodatkowo w art. 50 po ust. 14a dodano ust. 14b określający obowiązek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych udostępniania ministrowi właściwemu do spraw pracy danych w celu zebrania informacji o liczbie zawartych umów o staż.

W art. 24 dokonano zmiany doprecyzowującej w ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia chorobowego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 501 i 1083 oraz z 2026 r. poz. 26 i 441) w art. 45 po ust. 2 dodano ust. 3 wyłączający stosowanie minimalnej podstawy wymiaru zasiłku chorobowego w stosunku do ubezpieczonych będących pracownikami odbywającymi staż, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia ...o stażach.

W art. 25 dokonano zmian dostosowujących w ustawie z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2025 r. poz. 860, z późn. zm.) – w art. 17 § 2 dodano sprawy o wykroczenie określone w art. 17 ust. 1 ustawy o stażach.

W art. 26 dokonano zmian dostosowujących w ustawie z dnia 30 października 2002 r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach (Dz. U. z 2025 r. poz. 1565, z późn. zm.) – w pkt 15 w art. 2 w ust. 1 w pkt 15 – zastąpiono odniesienie do praktyki absolwenckiej i ustawy o praktykach absolwenckich odniesieniem do stażu z małoletnim i ustawy o stażach.

W art. 27 dokonano zmian dostosowujących w ustawie z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1653) – w art. 6 w ust. 3 dodano pkt 6 odnoszący się do stażu z ustawy o stażach.

W art. 28 dokonano zmian dostosowujących w ustawie z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz. U. z 2024 r. poz. 1712, z późn. zm.) – w art. 10 w ust. 1 pkt 15 dodano

wykroczenie, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy o stażach. Na mocy projektowanego przepisu do zadań Państwowej Inspekcji Pracy będzie należało ściganie wykroczenia, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy o stażach.

W art. 29 dokonano zmian dostosowujących ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2024 r. poz. 1576, z późn. zm.). W art. 1 w ust. 2d i w ust. 2e wyrazy „na praktykę absolwencką, o której mowa w ustawie z dnia 17 lipca 2009 r. o praktykach absolwenckich (Dz. U. z 2018 r. poz. 1244, z późn. zm.)” zastąpiono wyrazami „na staż, o którym mowa w art. 14 ustawy z dnia ... o stażach”.

W art. 30 w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043, z późn. zm.) w art. 36 w ust. 12 i 15 zastąpiono odniesienia do praktyki absolwenckiej i ustawy o praktykach absolwenckich odniesieniem do stażu i ustawy o stażach.

W art. 31 dokonano następujących zmian w ustawie z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. poz. 620, z późn. zm.):

- 1) uchylono pkt 2 w art. 64, uchylono pkt 3 w art. 220 w ust. 1, uchylono pkt 2 w art. 220 w ust. 2 – zmiany te wynikają z uchylecia ustawy o praktykach absolwenckich. Mają one charakter dostosowujący;
- 2) w art. 291 nadano nowe brzmienie ust. 2 – zastąpiono odniesienia do praktyki absolwenckiej i ustawy o praktykach absolwenckich odniesieniem do stażu i ustawy o stażach;

Projekt ustawy zawiera przepis przejściowy (art. 32 projektu ustawy) pozwalający na dokończenie praktyki absolwenckiej rozpoczętej przed wejściem w życie ustawy do czasu zakończenia umowy, jednak nie dłużej niż w okresie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy zgodnie z dotychczas obowiązującymi przepisami. W przypadku umów o praktyki absolwenckie zawartych przez niepełnoletnich absolwentów szkół ponadpodstawowych realizujących obowiązek nauki będą oni mogli wykonywać praktykę absolwencką nie dłużej niż do ukończenia przez nich 18. roku życia. Omawiany przepis pozwoli podmiotom dotychczas zatrudniającym praktykantów na dokończenie zawartych już umów bez konieczności ponoszenia dodatkowych kosztów. Jednocześnie umożliwi to także osobom odbywającym praktykę absolwencką na dokończenie praktyki i nabycie nowych umiejętności zawodowych. Analogicznie, dofinansowanie kosztów praktyki absolwenckiej przyznane przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy jest realizowane na dotychczasowych zasadach.

Projekt ustawy zawiera również przepis przejściowy (art. 33 projektu ustawy) zgodnie, z którym staże rozpoczęte przed dniem wejścia w życie ustawy kontynuowane są na doczasowych zasadach. Oznacza to, że umowy zawarte przed dniem wejścia ustawy nie będą musiały zostać dostosowane do wymogów wynikających z wprowadzanej ustawy.

Dodano również przepis przejściowy (art. 34 projektu ustawy) zgodnie, z którym stażysta będzie mógł odbywać staż u organizatora stażu, u którego uprzednio odbywał praktykę absolwencką na podstawie dotychczasowych przepisów.

Dodano przepis przejściowy (art. 35 projektu ustawy) zgodnie, z którym ilekroć w ustawach, o których mowa w art. 21 i art. 22, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jest mowa o przychodach, wynagrodzeniach lub świadczeniach pieniężnych z tytułu odbywania stażu, o którym mowa w niniejszej ustawie, rozumie się przez nie również przychody, wynagrodzenia lub świadczenia pieniężne z tytułu odbywania praktyk absolwenckich, o których mowa w ustawie uchylanej w art. 36.

Zgodnie z art. 36 utraci moc ustawa z dnia 17 lipca 2009 r. o praktykach absolwenckich.

Zakłada się, że ustawa wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2027 r. (art. 37 projektu ustawy).

Dodatkowe informacje

Oceniając wpływ projektowanego aktu na mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców, zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480, z późn. zm.), należy wskazać, że w następstwie wprowadzonej regulacji mikro, mali i średni przedsiębiorcy zyskają pewność prawną co do statusu stażysty i warunków odbywania stażu. Proponowane rozwiązania wpłyną pozytywnie na funkcjonowanie małych i średnich przedsiębiorstw w zakresie wykonywania obowiązków związanych z zawieraniem i rozliczaniem umów ze stażystami, zwiększając pewność prawną co do statusu prawnego stażystów.

Kolejną korzyścią będzie ograniczenie nieuczciwej konkurencji między przedsiębiorstwami, w szczególności poprzez ograniczenie wykorzystywania darmowej czy taniej siły roboczej.

W dłuższej perspektywie będą mogli oni wykształcić kadry, które będą znały charakter prowadzonej przez nich działalności i skróci to czas tzw. przyuczania nowego pracownika do powierzonych mu zadań.

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej. Projekt ustawy o stażach uwzględnia kierunkowo zalecenia sformułowane w projekcie wzmocnionego zalecenia Rady w sprawie ram jakości staży, opublikowanego w dniu 20 marca 2024 r. przez Komisję Europejską.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych, w związku z czym nie podlega procedurze notyfikacji na zasadach przewidzianych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej lub Europejskiemu Bankowi Centralnemu celem uzyskania opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia, w przypadkach określonych w obowiązujących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przepisach Unii Europejskiej.

Projekt dotyczy problematyki samorządu terytorialnego, dlatego został przekazany do zaopiniowania Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Projekt ustawy nie został przekazany, zgodnie z § 32 ust. 2 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2024 r. poz. 806 oraz z 2025 r. poz. 408), do koordynatora oceny skutków regulacji w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, celem zaopiniowania.

Stosownie do postanowień art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677, z późn. zm.) oraz § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projektowane rozwiązania nie stwarzają zagrożeń korupcyjnych.

Jednocześnie należy wskazać, że nie ma możliwości podjęcia alternatywnych w stosunku do projektu ustawy środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.